

Quicksan flora- en fauna Marensche Waarden Gemeente Maasdriel

Quicksan flora- en fauna Marensche Waarden Gemeente Maasdriel

Opdrachtgever	Delgromij Postbus 64 6660 AB Elst
Opdrachtnemer	Groen-planning Maastricht BV Markt 10 6231 LS Meerssen
Projectleider :	ing. J.H.G. van de Mortel, B.N.T. landschapsarchitect

Projectnummer	:	2535
Datum	:	26 januari 2006
Status	:	Concept
Geautoriseerd	:	

INHOUDSOPGAVE

	blz.
1 Inleiding	
1.1 <i>Ligging en beschrijving plangebied</i>	
1.2 <i>Aanleiding tot het onderzoek</i>	
1.3 <i>Doel van het onderzoek</i>	
1.4 <i>Verantwoordelijke partijen</i>	
1.5 <i>Leeswijzer</i>	
2 Groene wet- en regelgeving	
2.1 <i>Flora- en faunawet</i>	
2.1.1 <i>Algemeen</i>	
2.1.2 <i>Stappenplan natuurtoets</i>	
2.1.3 <i>Beschermingsregimes</i>	
2.1.4 <i>Rode Lijst</i>	
2.2 <i>Boswet</i>	
3 Onderzoeksmethode	
3.1 <i>Veldinventarisaties</i>	
3.2 <i>Literatuuronderzoek</i>	
4 Onderzoeksresultaten	
4.1 <i>Algemeen</i>	
4.2 <i>Broedvogels</i>	
<i>Oeverwaluw en kleine plevier</i>	
<i>Patrijs</i>	
<i>Visdief</i>	
<i>Weidevogels (Gele kwikstaart,</i>	
<i>Graspieper, Veldleeuwerik en Wulp)</i>	
<i>Vogels van bebouwing (Boerenwaluw</i>	
<i>en Huismus)</i>	
<i>Overige broedvogels</i>	
4.3 <i>Zoogdieren</i>	
4.4 <i>Herpetofauna en vissen</i>	
4.5 <i>Insecten</i>	
<i>Koninginnepage</i>	
<i>Overige insecten</i>	
4.6 <i>Planten</i>	
5 Effecten op natuurwaarden	
5.1 <i>Algemeen</i>	
5.2 <i>Broedvogels</i>	
<i>Oeverwaluw en kleine plevier</i>	
<i>Patrijs</i>	
<i>Visdief</i>	
<i>Weidevogels (Gele kwikstaart,</i>	
<i>Graspieper, Veldleeuwerik en Wulp)</i>	
<i>Vogels van bebouwing (Boerenwaluw</i>	
<i>en Huismus)</i>	
<i>Overige broedvogels</i>	
5.3 <i>Zoogdieren</i>	
5.4 <i>Herpetofauna en vissen</i>	x
5.5 <i>Insecten</i>	x
<i>Koninginnepage</i>	
<i>Overige insecten</i>	

	5.6	<i>Planten</i>	x
6		Advies Flora- en faunawet	
	6.1	Randvoorwaarden	
	6.2	Vervolgtraject in 2006	
7		Literatuur	

Bijlagen

Bijlage 1	Soortenlijst flora en fauna
Bijlage 2	Verspreidingskaart flora en fauna
Bijlage 3	Ideeënschets eindtoestand/plan van eindtoestand

1 Inleiding

1.1 Ligging en beschrijving plangebied

Het plangebied is gelegen in de gemeente Maasdriel. Het omvat de Marensche Waarden en de aan de noordzijde daarvan gelegen gronden en het Eiland van Alem. Het terrein ligt langs de Maas en in de directe nabijheid van de Waal waar deze rivier bijna de Maas raakt. Aan de noordzijde van de Marensche Waarden bevindt zich een plas en het geheel grenst aan een oude Maasarm. Tevens kent het een wiel en twee bosjes.

1.2 Aanleiding tot het onderzoek

Delgromij BV is in samenwerking met de gemeente Maasdriel voornemens in het ontwikkelen van nieuwe natuur, watergebonden recreatie en veiligheid tegen overstromingen. Delfstofwinning en grootschalig grondverzet vormen de belangrijkste motor achter het geheel welke als alles goed gaat wordt aangevangen in 2008.

De wet- en regelgeving ten aanzien van flora en fauna vereist dat voorafgaand aan ingrepen zoals die zijn voorzien (bijlage 1), een vakkundig flora- en faunaonderzoek wordt uitgevoerd. Het onderzoek dient uitgevoerd te worden in het kader van de Flora- en faunawet en in het kader van een MER- en bestemmingsplanprocedure welke in 2006 wordt opgestart. Het onderhavige flora- en faunaonderzoek richt zich primair op de kwalitatieve aanwezigheid van natuurwaarden en dit rapport is het resultaat van dit onderzoek.

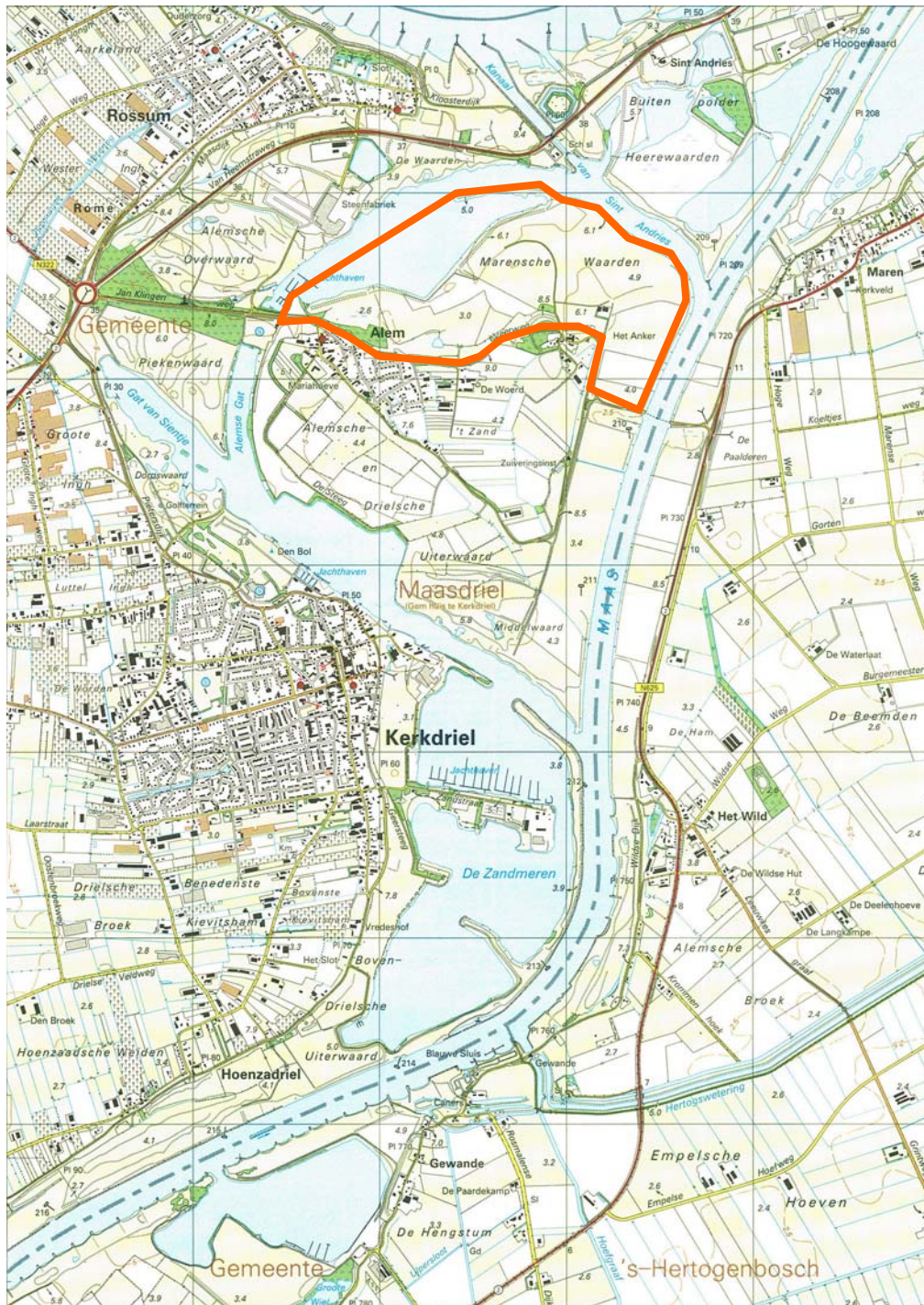
1.3 Doel van het onderzoek

Het doel van dit onderzoek is meerledig. Het rapport beoogt inzicht te verschaffen in:

- 1 de aanwezige natuurwaarden;
- 2 de effecten die op deze natuurwaarden optreden als gevolg van de ingreep;
- 3 de genoemde effecten die op deze natuurwaarden optreden in relatie tot de relevante groene wet- en regelgeving.
- 4 het vervolgtraject.

1.4 Verantwoordelijke partijen

Groen-planning Maastricht bv zet in opdracht van Delgromij BV haar expertise in op het gebied van landschap, flora en fauna ten behoeve van een verantwoorde uitvoering van de voorgenomen ontgronding. De initiatiefnemer van dit project geeft blijk van haar betrokkenheid ten aanzien van mogelijke gevolgen op aanwezige flora en fauna (zorgplicht). Er zijn diverse eigenaren van het bestaande terrein alsmede van de gronden waarop de ingreep is voorzien.

Kaart 1 Ligging van het plangebied.

bron: ANWB / Topografische Dienst Nederland

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt allereerst ingegaan op de relevante wet- en regelgeving, zoals de Flora- en faunawet en de Boswet. In de hoofdstukken 3 en 4 komen achtereenvolgens de onderzoeksmethodiek en de resultaten van het onderzoek aan de orde. De effecten van het initiatief op de actuele waarden

worden in hoofdstuk 5 beschreven waarbij tevens de relatie tussen het beleid, wet- en regelgeving en het initiatief wordt aangegeven. In het laatste hoofdstuk wordt een advies gegeven over de eventueel uit te voeren extra maatregelen.

Foto 1 Situatie plangebied ter plaatse van de Marensche Waarden.

2 Groene wet- en regelgeving

2.1 Flora- en faunawet

2.1.1 Algemeen

Sinds 1 april 2002 is de Nederlandse Flora- en faunawet van toepassing. Op 23 februari 2005 werd met betrekking tot deze wet een Algemene Maatregel van Bestuur van kracht. Daarnaast is de Regeling vrijstelling beschermde dieren- en plantensoorten Flora- en faunawet bij besluit van de minister van LNV per 25 januari 2005 in werking getreden.

Deze wet beschermt soorten waarbij als uitgangspunt geldt dat het voortbestaan van soorten niet in gevaar mag komen. Individuen zijn alleen beschermd als er sprake is van zeer zeldzame soorten of van ernstig bedreigde Rode Lijstsoorten. Volgens de wet moet worden bepaald of de activiteit een schadelijk effect heeft op de aanwezige soorten. Als blijkt dat er geen sprake is van schadelijke effecten op populatieniveau van een soort is de wet niet van toepassing.

Bij elk project, elke handeling en iedere activiteit geldt een zorgplicht ten aanzien van in een gebied aanwezige flora en fauna. Dat betekent dat op ethisch verantwoorde wijze om moet worden gegaan met de aanwezige flora en fauna.

Bij uitvoering van werkzaamheden bestaat de kans dat men in aanraking komt met één of meer van de artikelen 8 tot en met 13 van de Flora- en faunawet. Deze artikelen houden het volgende in:

- *Artikel 8:* Het is verboden (beschermde) planten te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te onwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- *Artikel 9:* Het is verboden (beschermde) dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- *Artikel 10:* Het is verboden (beschermde) dieren opzettelijk te verontrusten.
- *Artikel 11:* Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van (beschermde) dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- *Artikel 12:* Het is verboden eieren van (beschermde) dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.
- *Artikel 13:* Het is verboden planten of producten van planten, of dieren dan wel eieren, nesten of producten van (beschermde) dieren te koop te vragen, te kopen of te verwerven, ten verkoop voorhanden of in voorraad te hebben, te verkopen of ten verkoop aan te bieden, te vervoeren, ten vervoer aan te bieden, af te leveren, te gebruiken voor commercieel gewin, te huren of te verhuren, te ruilen of in ruil aan te bieden, uit te wisselen of tentoon te stellen voor handelsdoeleinden, binnen of buiten het grondgebied van Nederland te brengen of onder zich te hebben.

Wanneer men bij de werkzaamheden in aanraking komt met één of meerdere van bovenstaande artikelen, dan is een ontheffingsaanvraag ex. art. 75 van de Flora- en faunawet, 5e lid, onderdeel C bij Ministerie van LNV van toepassing. Bij artikel 11 dient te worden opgemerkt dat nesten en holten van standvogels vallen onder het begrip “vaste rust- en verblijfplaats”. Dit geldt ook voor tijdelijke hollen, tijdelijke burchten, migratieroutes en foerageergebieden die van belang zijn voor de gunstige staat van instandhouding van een soort op populatieniveau of per exemplaar valt hieronder.

Wanneer ter realisatie van een initiatief het wegnemen van beschermde planten en dieren noodzakelijk wordt bevonden en in dit verband een alternatieve locatie als groeiplaats cq. leefgebied gevonden dient te worden moet rekening worden gehouden met artikel 14. Dat geldt met name voor de leden 1 en 2:

- *Artikel 14, lid 1:* Het is verboden dieren of eieren van dieren in de vrije natuur uit te zetten.
- *Artikel 14, lid 2:* Het is verboden planten behorende tot bij algemene maatregel van bestuur aangewezen soorten in de vrije natuur te planten of uit te zaaien.

In zijn algemeenheid kan in dergelijke situatie een conflict worden voorkomen door binnen het plangebied een alternatieve groeiplaats cq. leefgebied te vinden. Een belangrijke voorwaarde is hierbij dat op de alternatieve locatie het juiste biotoop beschikbaar is. De alternatieve locatie dient in principe in de ontheffingsaanvraag te worden aangeduid.

2.1.2 Stappenplan natuurtoets

Stap 1: Voorafgaand aan iedere ingreep dient een adequaat flora- en faunaonderzoek te worden uitgevoerd. Daaronder wordt begrepen een inventarisatie en een beschrijving van het voorkomen van planten en dieren in het gebied.

Stap 2: Vervolgens dient te worden bepaald welke aard de voorgenomen ingreep heeft. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in drie categorieën:

- *Bestendig gebruik.* Activiteiten met een looptijd van jaren die samenhangen met de landschappelijke kwaliteit van het gebied, zoals het gebruik van militaire oefenterreinen, locaties van lopende ontgrondingen, recreatiegebieden met het bijbehorende beheer en onderhoud en het gebruik van evenemententerreinen.
- *Bestendig beheer en onderhoud.* Werkzaamheden aan onder meer watergangen, wegen, spoorwegen en werk in het kader van bos- en natuurbeheer en de landbouw. Hiertoe worden werkzaamheden gerekend die gericht zijn op het behoud van de bestaande situatie.
- *Ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.* Hieronder valt een breed scala van activiteiten, zoals de aanleg en uitbreiding van wegen, bedrijventerreinen, havens, woonwijken en woningen.

Stap 3: De onder de Flora- en faunawet beschermde soorten kennen een uiteenlopend beschermingsregime, waartoe de soorten zijn opgenomen in diverse tabellen. De beschermde soorten zijn ingedeeld in de volgende categorieën.

1. *Algemene soorten (tabel 1 van de AMvB)*

Deze soorten kennen een lichte bescherming. Als deze soorten in het plangebied voorkomen en de werkzaamheden vallen onder datgene vermeldt bij stap 2, dan geldt een algemene vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. De zorgplicht is voor deze soorten wel van toepassing.

2. *Overige soorten (tabel 2 van de AMvB)*

Voor deze soorten dient ofwel een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd of gebruik te worden gemaakt van een door Ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode (gepubliceerd via www.hetInVloket.nl). Daarnaast kan in georganiseerd verband, bijvoorbeeld per sector of koepelorganisatie een gedragscode worden opgesteld. Zo is er voor het bosbeheer een gedragscode vastgesteld. Het Ministerie van LNV is bevoegd een gedragscode goed te keuren en controle uit te voeren op de naleving ervan.

3. *Soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn (tabel 3 van de AMvB)*

Deze soorten kennen een zware bescherming. Afhankelijk van de aard van de werkzaamheden moet een ontheffing worden aangevraagd en kan niet worden gewerkt met een door het Ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode. Dit geldt in ieder geval bij ruimtelijke ontwikkelingen. Van toepassing bij een ontheffingsaanvraag zijn de volgende te beantwoorden vragen:

- Welke maatregelen worden getroffen om schade aan de soort(en) te voorkomen dan wel te beperken (mitigerende maatregelen)?
- Welke maatregelen worden getroffen om schade aan het leefgebied van de soort(en) te herstellen (compenserende maatregelen)?
- Wanneer en waar worden de compenserende- en mitigerende maatregelen uitgevoerd?
- Zijn er mogelijke alternatieven onderzocht in locaties of werkwijzen die wellicht geen of minder effect hebben op de desbetreffende soort(en). Wat is de reden dat geen gebruik wordt gemaakt van de alternatieven?
- Blijven er voldoende alternatieve leefgebieden over in de omgeving of in het plangebied voor de betreffende soort(en).

4. *Vogels (tabel 3 van de AMvB)*

Bij vogels is het beschermingsregime van tabel 3 van toepassing. Voor vogels dient een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd of gebruik gemaakt te worden van een door Ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode (zie voor de gedragscode punt 2 "*overige soorten*"). Bij het Ministerie van LNV wordt het volgende gehanteerd ten aanzien van de soortbescherming:

- a. Voor vogelsoorten geldt in de regel dat versturende werkzaamheden van toepassing zijn *tijdens het broedseizoen* en men dan in aanraking komt met de artikelen 11 en/of 12 van de Flora- en faunawet. Deze werkzaamheden dienen dan ook *altijd* buiten het broedseizoen worden uitgevoerd. Tevens dient tijdens de werkzaamheden te worden voorkomen dat vogels tijdens het broedseizoen gaan broeden in het gebied van de ingreep.

- b. Binnen en buiten het broedseizoen komt men in aanraking met de Flora- en faunawet, indien er in het betreffende gebied zogenaamde *standvogels* (zoals Boomkruiper, Boomklever, Matkop, Glanskop, Havik, Sperwer, Blauwe reiger, Roek, Patrijs en vrijwel alle uilen- en spechtensoorten) en/of *plaatstrouwe vogels* (dit zijn vogels die jaarlijks naar dezelfde nestplaats terugkeren als voorkomen, zoals zwaluwsoorten, IJsvogel, Zwarte roodstaart, weidevogels e.d.). Deze soorten hebben 'vaste rust- of verblijfplaatsen' die het gehele jaar door zijn beschermd binnen de Flora- en faunawet voor zover zij niet permanent verlaten zijn. Op hoofdlijnen wordt het volgende gehanteerd: nesten, roestplaatsen, nestholten en nestkasten van standvogels zijn beschermd.

In principe geeft het Ministerie van LNV binnen acht weken een beslissing op een aanvraag tot ontheffing op bepalingen in de Flora- en faunawet in relatie tot ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

2.1.3 Wezenlijke negatieve invloed

Of er sprake is van wezenlijke negatieve invloed op betreffende soort hangt af van de lokale, regionale, landelijke en Europese stand van de soort. Bij activiteiten waarbij bijvoorbeeld enkele dieren van een soort geschaad dreigen te worden, moet worden bekeken welk effect dit heeft op de populatie; de stand van de soort op lokaal, regionaal, landelijk en Europees niveau. Op welk niveau hiernaar moet worden gekeken hangt af van de zeldzaamheid van de soort. Daarnaast is het van belang of de populatie een negatief effect zelf teniet kan doen, bijvoorbeeld wanneer er voldoende uitwijkmogelijkheden zijn naar een geschikt leefgebied elders. Bij soorten die zich niet over grote afstanden kunnen verplaatsen zal eerder sprake zijn van een wezenlijke negatieve invloed dan bij soorten die zich wel over grote afstanden kunnen verplaatsen. Zo hebben het Pimpernelblauwtje en de Kamsalamander een veel kleiner actieradius dan bijvoorbeeld een Bever; laatste soort kan makkelijker inspelen op een bepaalde situatie. Als het negatieve effect van tijdelijke aard is, kan de betreffende populatie zich gemakkelijker herstellen dan wanneer het effect permanent is. In het algemeen is er eerder sprake van een wezenlijke negatieve invloed bij zeldzame soorten dan bij algemene soorten.

2.1.4 Rode Lijst

Op 5 november 2004 heeft de minister van LNV de nieuwe Rode Lijsten voor bedreigde dier- en plantensoorten vastgesteld. Op basis van het "Verdrag inzake het behoud van wilde planten en dieren en hun natuurlijke leefmilieu in Europa van 19 september 1979" (Verdrag van Bern) is in ons land en in de omliggende landen per soortgroep een zogeheten Rode Lijst opgesteld. De Rode Lijsten zijn samengesteld aan de hand van trend en zeldzaamheid op wereldschaal en voor de Nederlandse situatie. De op de Rode Lijst opgenomen soorten zijn in vijf categorieën ingedeeld:

- *Verdwenen* - op wereldschaal uitgestorven (voorbeeld: Duingentiaanblauwtje dat nergens anders ter wereld voorkwam dan in de Nederlandse duinen), in Nederland uitgestorven doch daarbuiten nog voorkomend (voorbeeld: Grote hoefijzerneus en Tuimelaar) of in

Nederland uitgestorven doch in gevangenschap in ons land aanwezig (voorbeeld: Zeepaardje en Lynx).

- *Ernstig bedreigd* - zeer sterk afgenomen en nu zeer zeldzaam (voorbeeld: Hamster).
- *Bedreigd* - sterk tot zeer sterk afgenomen en nu zeldzaam tot zeer zeldzaam (voorbeeld: Vale vleermuis)
- *Kwetsbaar* - matig afgenomen en nu vrij zeldzaam tot zeer zeldzaam, of sterk afgenomen en nu vrij zeldzaam (voorbeeld: Groene specht)
- *Gevoelig* - stabiel of toegenomen, doch nog steeds in klein aantal in Nederland voorkomend en daardoor zeer zeldzaam (voorbeeld: Sikkelsprinkhaan) of sterk afgenomen maar nog algemeen voorkomend (voorbeeld: Huismus)

Bij soorten van de Rode Lijst komt de gunstige staat van instandhouding echter eerder onder druk te staan. Bij de beoordeling van een ontheffingsaanvraag speelt het voorkomen op de Nederlandse Rode Lijst van de betreffende beschermde soorten een grote rol. Daarnaast geldt de algemene zorgplicht. In dat verband moet worden aangegeven waaraan bij de ingreep aandacht besteed moet worden.

De Rode Lijsten zijn richtinggevend voor het te voeren natuurbeleid. In dat kader verdienen soorten van de Rode Lijst specifieke aandacht. De lijsten worden eens per tien jaar aangepast; het Ministerie van LNV streeft ernaar de aangepaste lijsten (in overeenstemming tot de feitelijke zeldzaamheid van soorten) korter te laten zijn.

2.2 Boswet

Onder de term bossen en boomweiden wordt binnen de Boswet het volgende verstaan:

- Bossen en boomweiden buiten de bebouwde kom en groter dan 10 are. Boomweiden zijn houtige opstanden waarvan de bomen in een wijder plantverband zijn aangeplant. Vaak bestaan boomweiden uit populieren en vindt onderbeweiding plaats.
- Laanvormige- cq rijbeplantingen die bestaan uit meer dan 20 bomen.

Bij het verwijderen van groenelementen die beschermd zijn middels de Boswet geldt een plicht tot herplant van de bomen. Dit geldt wanneer struweel wordt verwijderd dat aan de bovengenoemde criteria voldoet. In een periode van één tot elf maanden voorafgaand aan deze ingreep dient een "kennisgeving van voorgenomen velling" te worden gedaan bij het Ministerie van LNV. De te kappen oppervlakte bos en/of beplantingen dient op basis van de herplantplicht binnen drie jaar geheel te worden herplant met éénzelfde oppervlakte. Het is mogelijk om de herplant elders uit te voeren en het is niet noodzakelijk om dezelfde soort aan te planten.

3 Onderzoeksmethode

3.1 Veldinventarisaties

In 2005 zijn door ervaren en ter zake kundige ecologen van Groen-planning drie veldbezoeken aan het studiegebied gebracht in de maanden maart, mei en juli. De nadruk van het onderzoek lag op de binnen de Nederlandse Flora- en faunawet (tabel 2 en 3 van de AMvB) beschermde planten en dieren en op soorten die vermeld staan op de Nederlandse Rode Lijst. Deze soorten kunnen van belang zijn voor de ruimtelijke ordening en bijbehorende procedures. Van alle soortgroepen zijn op zicht en/of op gehoor gedane waarnemingen tijdens elk veldbezoek ingetekend op een veldkaart.

Voor de inventarisatie van broedvogels is de uitgebreide territoriumkartering toegepast (Hustings et al., 1985). Deze methode is uitgewerkt in Handleiding Broedvogel Monitoring Project (Van Dijk, 2004) waarbij de BMP-B methode is aangehouden. De BMP-B methode houdt in dat min of meer zeldzame broed- en kolonievogels zijn geïnventariseerd op aantal en dat van de algemenere soorten de aanwezigheid is vastgesteld. Bezoeken gericht aan broedvogels zijn uitgevoerd in de maanden maart en mei tijdens gunstige omstandigheden.

Zoogdieren zijn naast waarneming op zicht en gehoor ook vastgesteld middels de aanwezigheid van sporen (uitwerpselen, prenten en vraatresten). De vegetatie is in maart vrij kort. Sporen van zoogdieren zijn dan vrij goed te vinden.

Amfibieën en dagvlinders zijn geïnventariseerd door gericht te zoeken tijdens zonnig warm weer op locaties die voldoen aan de biotoopeisen van de betreffende soort.

Planten werden op naam gebracht met Heukels' Flora van Nederland (Van der Meijden, 1996).

3.2 Literatuuronderzoek

In aanvulling op de veldbezoeken zijn gegevens opgezocht middels internet. Dit heeft weinig bruikbare extra gegevens opgeleverd.

4 Onderzoeksresultaten

4.1 Algemeen

In het navolgende worden de resultaten van zowel de veldonderzoeken als van het literatuuronderzoek toegelicht. Hierbij wordt achtereenvolgens ingegaan op de soortgroepen broedvogels, zoogdieren, herpetofauna, insecten en planten. Een compleet overzicht van de onderzoeksresultaten is opgenomen in de tabel van bijlage 1. Op de kaarten weergegeven in bijlage 2 is de verspreiding van de meest bijzondere soorten van broedvogels, zoogdieren, overige fauna en flora weergegeven die in het onderzoeksgebied zijn waargenomen.

Van de waargenomen bijzondere soorten in het plangebied wordt een uitgebreide beschrijving gegeven door het volgende aan te geven:

- Wat is de situatie in het plangebied met hierin opgenomen, hoeveel territoria of individuen, functie van het plangebied voor de soort, het biotoop en waarnemingen derden.
- Wat is de situatie op lokaal, regionaal, Nederlands en indien bekend op Europees niveau. Hierin is opgenomen de trend en de situatie op de Nederlandse Rode lijst en de beschermingsstatus.
- Wat is het biotoop, leefwijze, wanneer is de meest kwetsbare periode en indien bekend de grootte van het leefgebied en actieradius in relatie tot eventuele uitwijkmogelijkheden.

4.2 Broedvogels

4.2.1 Oeverzwaluw en Kleine plevier

Leefwijze

De Oeverzwaluw zoekt een broedplaats in steile, onbegroeide zand-, leem- of kleiwanden. Vaak betreft het een locatie waar grond wordt verzet, zoals bij zandafgravingen of in de bouw, maar ook een steile wand langs een rivier wordt gebruikt als nestlocatie. De soort broedt in de periode van half april tot eind augustus. In deze maanden kunnen de vogels twee legsels grootbrengen. De zwaluwen zijn trouw aan hun nestlocatie en keren jaarlijks terug naar dezelfde locatie, of naar een vergelijkbaar terrein in de omgeving. Als dergelijke plekken niet meer voorhanden zijn dan worden geheel nieuwe locaties opgezocht. Oeverzwaluwen graven nestgangen van één meter diep en doen dat bij voorkeur in onbegroeide wanden die loodrecht aflopen. Een wand van één meter hoog is over het algemeen al geschikt voor de soort. De ingang is idealiter gericht op het noorden, het noordoosten of het oosten. De Oeverzwaluw foerageert op insecten boven nabijgelegen wateren, maar bij slecht weer kunnen de dieren tot enkele kilometers ver van de broedplaats foerageren. De Oeverzwaluw overwintert in Afrika in de Sahel. De Oeverzwaluw is geen standvogel. De meest kwetsbare periode is het broedseizoen, dat bij deze soort begint op 1 mei en eindigt op 15 augustus (Van Dijk, 2004).

De Kleine plevier is evenals de Oeverzwaluw een soort die broedt ter plaatse van ontgrondingsgebieden en op bouwlocaties. Ook langs rivieren komt de soort voor, en wel op grindbanken, zandstranden en andere locaties die als gevolg van de rivierwerking nauwelijks begroeiing of ten hoogste een open lage begroeiing kennen. De Kleine Plevier is net als de Oeverzwaluw een echte pioniervogel die nieuw ontstane biotopen snel kan koloniseren en deze weer verlaat zodra het biotoop zich wijzigt. De Kleine Plevier komt eind maart tot begin mei vanuit de overwinteringsgebieden in West- en Oost-Afrika terug. Na een al dan niet geslaagd broedseizoen trekt de soort weer naar het zuiden tussen half augustus en eind september. De Kleine plevier is geen standvogel. De meest kwetsbare periode is het broedseizoen, dat bij deze soort begint op 10 april en eindigt op 30 juni (Van Dijk, 2004).

Situatie in Nederland

De Oeverzwaluw staat niet op de Nederlandse Rode Lijst. De soort is beschermd onder de Flora- en faunawet en opgenomen in tabel 3 van de AmvB.

De Oeverzwaluw is in Nederland sterk in aantal toegenomen, maar het aantal broedlocaties is sterk afgenomen. In de 1998 en 1999 lag de schatting op 18.500-22.000 parten, terwijl het aantal paren in 1974 op 8.000 lag. Tijdens de atlasperiode 1973-1977 broeden de vogels veelal in lage aantal in "boerenontgrondingen" en in ploegvoren van akkerranden. De laatste decennia is de soort – met het aantal grootschalige ontgrondingen – sterk toegenomen. De omvang van de kolonies nam toe van 25 paar in 1980-1985 tot 78 in 1999-2001. De aantallen kunnen jaarlijks sterk variëren en zijn afhankelijk van de situatie in de overwinteringsgebieden in de Sahel. Bij extreme droogte sterft een groot deel van de vogels (Hustings et al., 2002). De soort komt in Limburg voor met ca. 2300 paar (www.limburg.nl/). De grootste aantallen zijn aanwezig in gebieden met grondstofwinlocaties. In het Mergelland en in het gebied ten westen van Heythuysen-Horst is nauwelijks geschikt biotoop voor de soort aanwezig.

De Kleine plevier staat niet op de Nederlandse Rode Lijst. De soort is beschermd onder de Flora- en faunawet en opgenomen in tabel 3 van de AmvB.

De Kleine plevier is sinds medio jaren '70 licht afgenomen, maar komt op een groter aantal locaties tot broeden. In de atlasperiode 1998-2000 lag de schatting op 750-1100 paar, terwijl het aantal paren van de vorige atlasperiode, 1973-1977, 800-1300 was (Hustings et al., 2002). In ons land is het veelal een pionier die gebruik maakt van zandige locaties die door grondverzet ontstaan bij nieuwbouwprojecten, in ontgrondingslocaties en in natuurontwikkelingsgebieden. Het Maasdal is één van de regio's waar de aantallen zijn toegenomen. In Limburg zijn de grootste aantallen in het Maasdal en in de oostelijke Mijnstreek te vinden. De soort komt in Limburg voor met 169 paar. De provincie is daarmee op de schaal van Nederland relatief belangrijk voor de soort (www.limburg.nl/).

Situatie plangebied

Oeverzwaluw en Kleine plevier broeden nog niet in het plangebied. Als gevolg van de ontgrondingwerkzaamheden zullen ze dit naar verwachting in de toekomst gaan doen. De reden is dat bij deze werkzaamheden steile wanden

in gronddepots ontstaan, waardoor potentiële nestlocaties ontstaan voor de Oeverzwaluw. Bij graafwerkzaamheden ontstaan ook regelmatig vlakke vochtige tot natte zandige locaties die een broedbiotoop bieden aan de Kleine plevier.

4.2.2 Patrijs

Leefwijze

De Patrijs is een soort die karakteristiek is voor extensieve landbouwgebieden. Belangrijk is dat er weinig pesticidengebruik is, er veel ruige overhoekjes aanwezig zijn als bescherming tegen predatoren en er voldoende insecten en zaden aanwezig zijn. De soort heeft een leefgebied met een range van 5 tot 25 hectare (Sierdsema, 1995 en Hoogerwerf et al., 2001).

De meest kwetsbare periode is het broedseizoen, dat bij deze soort begint op 15 februari en eindigt op 16 juli (Van Dijk, 2004). De Patrijs is een standvogel, wat inhoudt dat de soort het gehele jaar door gebruik maakt van het plangebied.

Situatie in Nederland

De Patrijs kent op de Nederlandse Rode Lijst de status “kwetsbaar”. De soort is beschermd onder de Flora- en faunawet en opgenomen in tabel 3 van de AmvB.

De soort heeft sterk te lijden van de voortdurende intensivering van de landbouw waardoor de soort gedurende de jaren '90 in Nederland met 65% is afgenomen en op veel plaatsen is de soort in Nederland (vrijwel) verdwenen. In de atlasperiode 1998-2000 lag de schatting op 9.000-13.000 paren, terwijl dit in de vorige atlasperiode, 1973-1977 nog 37.500-47.500 paren was (Hustings et al., 2002). De Patrijs komt volgens het Meetnet Avifaunakartering van Limburg met 2517 paren in de provincie voor en de soort broedt in 45 tot 60% van de Limburgse kilometerhokken (www.limburg.nl).

Situatie plangebied

De Patrijs komt met drie territoria voor in het plangebied. De soort is waargenomen op de aanwezige akkers en graslanden. Aanwijzingen dat de soort in het plangebied broedt zijn niet gevonden. Potentiële broedlocaties zijn de ruige perceelranden en bermen waar de soort een nest kan hebben.

4.2.11 Visdief

Leefwijze

Visdieven zijn in kolonies broedende vogels van kustgebieden en visrijke wateren in het binnenland. Bij voorkeur wordt gebroed op eilandjes en andere voor grondpredatoren moeilijk bereikbare plaatsen met een vrijwel kale tot grazige bodem. Visdieven overwinteren langs de West-Afrikaanse kust, van Mauritanië tot Nigeria. Visdieven komen hoofdzakelijk voor in kustgebieden, maar ook in het binnenland zijn kolonies te vinden. Vooral natuurontwikkelingsgebieden langs de grote rivieren voorzien in geschikte broedgelegenheid voor de Visdief. Hier broedt de soort op eilanden en schiereilanden met gras-, zand- en kiezeloevers langs de grote rivieren en

zoetwaterplassen. Ook wordt wel gebroed op opgespoten terreinen, kiezelrijke daken van grote gebouwen en verkeerspleinen.

Situatie in Nederland

Momenteel broeden jaarlijks 18.000 tot 19.500 paar Vissdieven in ons land. In de jaren vijftig broedden er 30.000-40.000 paren. Verontreiniging van de kustwateren in de jaren zestig veroorzaakte een ineenstorting van de landelijke populatie. In 1965 waren er slechts 5000 paren over, waarna een voorzichtig herstel inzette.

Situatie plangebied

De soort is met één paar territoriumindicerend waargenomen boven de oude Maasarm aan de noordzijde van de Marensche Waarden. Waarschijnlijk broedt de soort op de zandstranden welke langs deze oude Maasarm aanwezig zijn.

4.2.3 Weidevogels (Gele kwikstaart, Graspieper, Veldleeuwerik en Wulp)

Leefwijze

De Gele kwikstaart is een vogelsoort met een groot verspreidingsgebied. Gele kwikstaarten hebben een voorkeur voor open landbouwgebieden met een dichte vegetatie van 40 tot 65 cm. hoogte. Het zijn insecteneters die naar allerlei dierlijke eiwitten zoeken. Gele kwikstaarten zoeken hun voedsel voornamelijk in voedselrijke weilanden op de kleigronden.

Vrijwel elk open gebied met een korte vegetatie - of het nu weilanden, duinen, akkers, heiden of hoogvenen zijn - wordt bewoond door Graspiepers. In open gebieden met een tamelijk korte vegetatie, met daarin liefst ook overjarige gras- of heidepollen wordt het nest verstoppt. In het gras worden insecten en ongewervelde dieren (vaak wormen en rupsen) gezocht. De Nederlandse vogels overwinteren in Zuid-west Europa.

De Veldleeuwerik en Wulp broeden vooral op boomarme open gebieden met een korte vegetatie zoals graanakkers, weidegebieden en heidevelden. De soorten zijn met name aanwezig tijdens de broedtijd en de ruiperiode, welke loopt van maart t/m augustus. Ook buiten deze periode kan de soort in lagere aantallen aanwezig zijn, maar over het algemeen trekken beide soorten weg vanaf eind september en keren terug in februari.

Situatie in Nederland

De aantallen Graspiepers zijn de laatste decennia sterk afgenomen onder invloed van intensivering van de melkveehouderij. Veruit de grootste aantallen Graspiepers broeden immers op boerenland. Buiten de intensief gebruikte graslanden is het beeld veel minder negatief; er zijn ook gebieden waar een duidelijke toename is geconstateerd. Voor 1998-2000 wordt de populatie op 70.000 - 80.000 paren geschat. In de periode 1973-1977 waren dit er nog ruim 100.000. Vanwege deze sterke achteruitgang heeft de Graspieper op de Rode Lijst de status van "gevoelig" gekregen.

Het Gele kwikstaartenbestand is de laatste decennia geslonken van zo'n 40.000 tot 70.000 territoria in de periode 1979-'85 naar ongeveer 40.000 tot 50.000 territoria in de periode 1998-2000 (Hustings et al., 2002). Onder meer

vanwege deze sterke achteruitgang heeft de Gele kwikstaart op de Rode Lijst de status van “gevoelig” gekregen.

In de jaren '70 hoorde de Veldleeuwerik tot de meest verspreide broedvogels van Nederland en de aantallen broedende vogels in Nederland lagen toen op zo'n 500.000 tot 750.000 territoria. In de periode 1998 - 2000 lag dat op 50.000 tot 70.000 territoria (Hustings et al., 2002). Vanwege deze sterke achteruitgang heeft de Veldleeuwerik op de Rode Lijst de status van “gevoelig” gekregen. Verschillende ontwikkelingen in het landelijk gebied, de heiden en de duinen zijn daarvan de oorzaak en de afname lijkt nog altijd niet minder te worden (www.vogelbescherming.nl). Hoge dichtheden komen tegenwoordig nog voor in weidevogelreservaten, open heidegebieden en locaties met toevalligerwijs een gunstig terreinbeheer zoals op de vliegvelden Twente en Schiphol (Bijlsma, Hustings en Camphuysen, 2001).

Het aantal Wulpen in Nederland wordt vastgesteld op ongeveer 6.900 paren (6.400 tot 7.400) in de periode 1998-2000 (Hustings et al., 2002). Dat aantal komt overeen met schattingen uit de periode 1979-1985, maar is meer dan de aantallen die in 1973-1977 zijn vastgesteld.

Situatie plangebied

In het plangebied komen drie paar Gele kwikstaart (gevoelig), vijf paar Graspieper (gevoelig), één paar Veldleeuwerik (gevoelig) en twee paar Wulp voor.

4.2.15 Vogels van bebouwing (Boerenzwaluw en Huismus)

De nesten van de Boerenzwaluw worden namelijk bij voorkeur gemaakt in boeren schuren, loodsen en dergelijke. Van april tot oktober verblijven deze trekvogels in Nederland, de winter wordt in Afrika doorgebracht. De Boerenzwaluw zoekt zijn voedsel in de lucht: het bestaat uit kleine vliegende insecten welke in volle vlucht verzameld worden. De Boerenzwaluw broedt in open schuren, melkveestallen, manegegebouwen, onder brede dakoverstekken, onder bruggen en incidenteel ook op andere beschutte plaatsen. Ook komt de Boerenzwaluw veel voor in de omgeving van water, waar de zwaluwen rakelings overheen scheren om muggen te verzamelen. In april-mei keren de vogels terug naar de broedgebieden en deze worden in september weer verlaten.

Huismussen zijn typische zaadeters, maar worden de jongen gevoerd met allerlei insecten, welke de noodzakelijke eiwitten voor de groei van de jongen leveren. Huismussen zoeken hun voedsel, dat voornamelijk uit bessen en zaden bestaat, op de grond. Huismussen stellen prijs op een rommelige menselijke omgeving, met struikgewas, schuren, weilanden met vee, gemorst graan en zo verder. De soort broedt met name onder dakpannen en dakgoten in (middel)oude stadswijken, boerderijen, stations en dorpen. Het zijn uitgesproken standvogels die maximaal 600m van hun geboorteplaats rondzwerven.

Situatie in Nederland

Door veranderingen in de bedrijfsvoering bij veel boerderijen is de Boerenzwaluw in West-Europa teruggelopen. Sinds de jaren negentig lijkt de populatie in ons land redelijk stabiel. Volgens een ruwe schatting broeden er in Nederland zo'n 100.000 tot 200.000 paren Boerenzwaluwen. De soort kent

in ons omliggende landen een afname met 60-80% ten opzichte van de jaren '70. Hoeveel dat is in Nederland is niet bekend. Onder meer vanwege deze sterke achteruitgang in ons omliggende landen heeft de Boerenwaluw op de Rode Lijst de status van "gevoelig" gekregen.

In de periode 1973-1977 werd verondersteld dat het aantal broedparen van de Huismus 1 –2 miljoen omvatte, tegenwoordig is dat 500.000-1 miljoen. De afname bedraagt ten opzichte van deze periode 50%. Onder meer vanwege deze sterke achteruitgang heeft de Huismus op de Rode Lijst de status van "gevoelig" gekregen.

Situatie plangebied

In het plangebied komt de Huismus en Boerenwaluw voor ter plaatse van de boerderij Het Anker.

4.2.16 Overige broedvogels

In het plangebied komen ter plaatse van de oude Maasarm in het noorden een paar Krakeend en een paar Bergeend voor. In de beplantingen broedt plaatselijk de Ringmus en Kneu. In de weilanden langs genoemde Maasarm op de meer slikrijke gedeelten foerageert soms de Ooievaar, Grutto en Tureluur; deze soorten broeden overigens buiten het plangebied.

4.3 Zoogdieren

In het plangebied zijn uitsluitend soorten van open gebieden aangetroffen, namelijk Haas, Konijn, Mol, Veldmuis, Vos en Woelrat.

4.4 Herpetofauna en vissen

Er zijn twee soorten amfibieën waargenomen, namelijk Middelste groene kikker en Bruine kikker. Daarnaast zijn er drie vissoorten aangetroffen, namelijk Baars, Snoek en Tiendoornige stekelbaars.

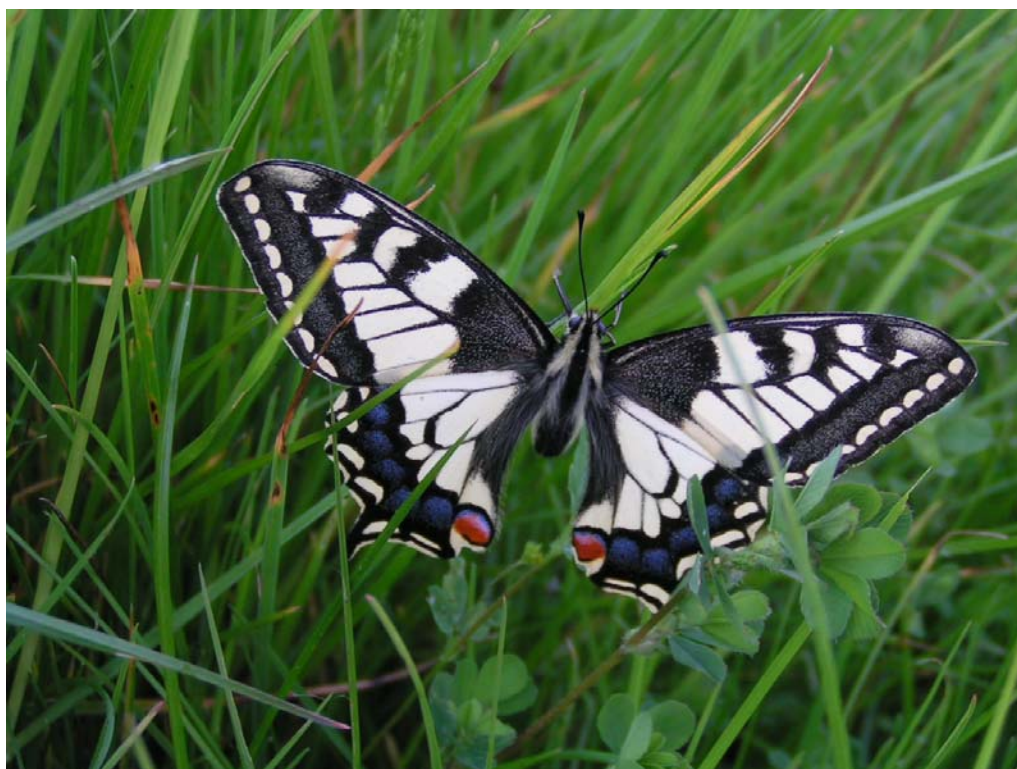

Foto 5 Koninginnepage, een soort die éénmalig in deelgebied A is waargenomen.

4.5 Insecten

4.5.1 Koninginnepage

Leefwijze

De Koninginnepage plant zich voornamelijk voort in droge of vochtige graslanden met schermbloemigen in heuvelrijke landschappen. Moestuinen met wortelen, venkel of dille worden eveneens gebruikt voor het afzetten van de eieren. De vlinder vliegt in twee generaties per jaar: de eerste van eind april tot eind juni (met een piek tussen 10 en 31 mei) en de tweede van eind juni tot eind augustus (met een piek tussen 20 juli en 10 augustus). De wijfjes zetten de eitjes af op planten als gecultiveerde en Wilde peen, Gewone engelwortel, Gewone pastinaak, Venkel, Melkeppe en Kleine bevernel. De wijfjes van de eerste generatie zetten eitjes af op de bovenkant van frisgroene bladeren. In de tweede generatie worden ook eitjes afgezet in de bloemschermen van schermbloemigen. Vlak voor de verpopping verlaat de rups de waardplant om laag op een vaak houtige stam, binnen een straal van 10 m van de waardplant, te verpoppen. De mannetjes komen meestal uit vóór de wijfjes en kunnen zoekend (patrolling) gezien worden rond opvallende elementen in het landschap (grote struik, heuveltop).

Situatie in Nederland

De Koninginnepage staat op de Nederlandse Rode Lijst met de status "gevoelig". De soort is echter beschermd.

Deze soort komt in ons land het meest voor in Zuid- en Midden-Limburg.

Situatie plangebied

In het plangebied is de soort foeragerend aangetroffen ter plaatse van een bloemrijk grasland met Wilde peen. Op de aanwezige schermbloemige planten is de soort foeragerend waargenomen. De soort is éénmalig waargenomen waardoor het vermoeden bestaat dat het een zwervend individu betrof.

4.5.2 Overige insecten

De dagvlinderrijkste locaties komen ongeveer overeen met de locaties waar zich de best ontwikkelde stroomdalvegetaties aanwezig zijn. Deze locaties worden niet als gevolg van de ontgronding aangetast. Meest belangwekkende dagvlindersoorten zijn Icarusblauwtje, Argusvlinder en Kleine vuurvlinder.

Het gebied kent ook enige waarden voor libellen en sprinkhanen, waarbij Bruine glazenmaker en Variabele waterjuffer de meest opvallende soorten zijn.

Foto 6 Fraai kruidenrijk stroomdalgrasland.

4.6 Planten

Hoewel het plangebied een aantal zeer fraaie stroomdalgraslanden op oeverwallen kent, komen er desondanks betrekkelijk weinig bijzondere soorten voor. Tevens komen er op de oeverwallen plaatselijk veel Echte kruisdistel voor met daarnaast plaatselijk Sikkeldklover, Geel walstro, Gewone bermzegge, Kaal breukkruid, Knolboterbloem, Margriet, Muurpeper en Zandmuur. In het plangebied bevindt zich een wiel welke kwelwater ontvangt. Hier bevindt zich veel Holpijp en Grote waterpeper als de meest belangwekkende soorten.

Foto 6 Vegetatie in de wiel met Holpijp, Grote waterreppe en Slanke waterweegbree.

5 Effecten op de natuurwaarden

5.1 Algemeen

In dit hoofdstuk worden de effecten van het initiatief op de soortgroepen broedvogels, zoogdieren, amfibieën en reptielen, insecten en planten beschreven, die zijn beschermd binnen de Flora- en faunawet (tabel 1, 2 en 3) of voorkomen op de Nederlandse Rode Lijst (en zodoende een zorgplicht van toepassing is). Voor de bepaling van de effecten en voor de beantwoording van de vraag of een conflict ontstaat of kan ontstaan met de artikelen 8 tot en met 14 van de Flora- en faunawet wordt de relatie gelegd tussen het initiatief en de genoemde artikelen. In het kader van een toekomstige ontheffingsaanvraag dient bij de effectbeschrijving op de volgende zaken te worden ingegaan:

- Directe en indirecte gevolgen van de ingreep op de voortplantingslocatie;
- Gevolgen voor de soort op individueel, lokaal, regionaal en Nederlands niveau voor zover dit te bepalen is;
- Tijdstip van de ingreep; binnen of buiten de meest kwetsbare periode van de soort;
- Alternatieve leefgebieden in het plangebied of in de omgeving waar de soort naar toe kan uitwijken;
- Het deel van de populatie dat wordt aangetast bij uitvoering van het project (indien bekend). Wanneer bijvoorbeeld vier territoria van de Patrijs voorkomen en drie territoria zich bevinden op de locatie van de ingreep, dan betekent dat een effect optreedt (of op kan treden) op 75% van de populatie.

5.2 Broedvogels

5.2.1 Oeverzwaluw en Kleine plevier

Beide soorten zijn afhankelijk van de ontgronding die in principe een biotoop creëert voor deze soorten. De Kleine plevier zal in de groeve vaak een broedlocatie vinden. De ontgronding is voor deze soorten positief. Dit principe geldt niet als tijdens het broedseizoen nesten van de Oeverzwaluw worden vergraven of wanneer machines cq. voertuigen over een nest van de Kleine plevier rijden. Dan komt men in aanraking met de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Dit moet worden voorkomen door nestlocaties in het broedseizoen te markeren en een afstand van 20m aan te houden (Ministerie van LNV, 21 maart 2005, ontheffingsdocument DLB2005/46).

5.2.2 Patrijs

De Patrijs zal niet verdwijnen uit het plangebied, maar het leefgebied zal zodanig inkrimpen dat de aantallen broedparen sterk verminderen. Tijdens de ontgronding is er een kans dat de soort in het plangebied zich terug trekt ter plaatse van gronddepots en locaties waar de werkzaamheden extensiever zijn zodat er ruigte kan ontstaan. In dat kader ligt het in de verwachting dat de soort zich in het plangebied wel kan handhaven. Een conflict met artikel 11 van de Flora- en faunawet treedt wel op, omdat 'vaste rust- of verblijfplaatsen'

het gehele jaar door zijn beschermd binnen de Flora- en faunawet. Wel geldt voor deze soort dat de versturende invloed van terreinwerkzaamheden het grootste is tijdens het broedseizoen.

5.2.3 Visdief

Een ontgroning kan in principe een biotoop creëren voor deze soort, omdat het een soort is van zandstranden en pioniervegetaties; wat een ontgroning realiseert. De ontgroning is voor deze soorten positief. Dit principe geldt niet als tijdens het broedseizoen nesten van de Visdief worden vergraven of wanneer machines cq. voertuigen over een nest van een Visdief rijden. Dan komt men in aanraking met de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Dit moet worden voorkomen door nestlocaties in het broedseizoen te markeren en een afstand van 20m aan te houden (Ministerie van LNV, 21 maart 2005, ontheffingsdocument DLB2005/46).

5.2.4 Weidevogels (Gele kwikstaart, Graspieper, Veldleeuwerik en Wulp)

Het plangebied zal als gevolg van de ontgroning wijzigen van landbouwgebied naar ontgroninglocatie. Dit hoeft niet persé negatief te zijn voor Graspieper en Veldleeuwerik, omdat deze ook broeden op ontgroninglocaties. Wulp en gele kwikstaart doen dit niet of nauwelijks, dus deze zullen hun leefgebied zien inkrimpen. Een conflict met artikel 11 van de Flora- en faunawet treedt niet op, omdat leefgebieden van weidevogels niet het gehele jaar door zijn beschermd binnen de Flora- en faunawet en niet kunnen worden gezien als 'vaste rust- of verblijfplaats'.

5.2.5 Vogels van bebouwing (Boerenzwaluw en Huismus)

De boerderij waar de deze soorten in broeden blijft gehandhaafd. Hoewel het aanliggend foerageergebied verandert van landbouw naar ontgroning, zal dat niet betekenen dat de voedselsituatie voor deze soorten zal verslechteren. De reden is dat vaak op ontgroninglocaties ruigtes ontstaan die fungeren als leefgebied voor diverse insecten en zaadbron is; kortom voedsel voert deze soorten.

5.2.6 Overige broedvogels

Er treedt een wezenlijk negatief effect wanneer tijdens het broedseizoen – de periode 1 maart tot en met 15 juli – voorbereidende werkzaamheden worden uitgevoerd. Daardoor ontstaat ook een conflict met de artikelen 11 en 12 van de Flora- en faunawet. Dit is van toepassing bij de volgende werkzaamheden:

1. Er wordt grond afgegraven in deze periode.
2. Er worden morfologische wijzigingen aangebracht in deze periode.
3. Er worden beplantingen verwijderd in deze periode.

Door het uitvoeren van voorbereidende werkzaamheden buiten het broedseizoen treedt geen conflict met de artikelen 11 en 12 van de Flora- en faunawet op bij vogels die alleen in het voorjaar en in de zomer in het plangebied aanwezig zijn.

Bij standvogels, zoals Kneu en Ringmus ligt dit anders. Als standvogel zijn deze soorten het gehele jaar afhankelijk van het binnen het plangebied gelegen leefgebied. Voor deze soorten geldt dat ook werkzaamheden die buiten het broedseizoen uitgevoerd worden leiden tot een conflict met artikel 11 van de Flora- en faunawet, omdat voor deze soorten geldt dat vaste rust- en verblijfplaatsen het hele jaar door beschermd zijn. Ook voor deze soorten

geldt dat de verstorende invloed van terreinwerkzaamheden het grootste is wanneer deze tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd. Dit is de meest kwetsbare periode voor alle vogelsoorten.

In de toekomst na de ontgroning zal als gevolg van de successie het gebied geschikter worden voor bosvogels, omdat het aandeel bos hoger wordt. Soorten van vochtige ooibossen als Nachtegaal, e.d. zullen toenemen in aantal. Voor weidevogels biedt het plan geen mogelijkheden en deze zullen na verloop van tijd grotendeels verdwijnen.

5.3 Zoogdieren

Als gevolg van de ontgroning zullen de zoogdiersoorten (met uitzondering van de Mol) nauwelijks hinder ondervinden van de ontgravingwerkzaamheden. Het biotoop verandert en zal vanwege de geul gaan inkrimpen, maar het effect zal niet van dien aard zijn dat de soorten in aantallen sterk achteruit zullen gaan. De aanwezige soorten zullen zich gaan aanpassen aan de veranderende situatie.

5.4 Herpetofauna en vissen

5.4.1 Rugstreeppad

Als gevolg van de ontgroning is de kans aanwezig dat de Rugstreeppad in het plangebied zal gaan vestigen, omdat door de ontgroning ondiepe voortplantingswateren ontstaan. Als dat het geval is, zijn de effecten als volgt:

- Ontgroningen zorgen ervoor dat er voortplantingsbiotopen ontstaan als gevolg van het ontstaan van natte laagten en ondiepe plassen. In principe is een ontgroning positief voor deze soort.
- Een ontgroning geeft een negatief effect wanneer een voortplantingswater wordt gedempt of uitgediept waarin zich larven bevinden. Deze larven kunnen zich hierin bevinden tijdens de voortplantingsperiode van half april t/m augustus. Dan ontstaat er een conflict met de Flora- en faunawet.
- Bovengenoemd effect wordt voorkomen door de voortplantingswateren te markeren. Twee maanden na de vondst van de larven kan in veel gevallen de locatie weer worden betrokken bij de verdere werkzaamheden, omdat de larven dan niet meer op de betreffende locatie voorkomen. Gewenst is dit te checken, omdat de soort soms een tweede keer deze locatie in gebruik neemt om zich voort te planten.

5.4.2 Overige soorten

Vanwege de aanleg van een mee stromende hoogwatergeul zal er meer paaigelegenheid ontstaan voor riviervissen. De wiel blijft intact, dus op amfibieën heeft het project geen negatief effect. De ontgroning heeft eerder een positief dan een negatief effect voor amfibieën, omdat geschikte nieuwe biotopen zullen ontstaan.

5.5 Insecten en flora

5.5.1 Koninginnepage

Er is geen populatie aangetroffen van deze Zuid Nederlandse dagvlindersoort en de verwachting is dat de waarneming een zwerver betreft. De voorgenomen afgraving heeft dan ook geen negatief effect op deze soort.

5.5.2 Overige insecten

Als gevolg van de ontgroning zal er een effect zijn op de af te graven vegetaties welke dienen als leefgebied voor dagvlindersoorten als Icarusblauwtje, Argusvlinder en Kleine vuurvlinder.

De wiel zal niet worden aangetast door de ontgroning. Een effect op de libellensoorten als Bruine glazenmaker en Variabele waterjuffer zal niet optreden indien de wiel geen forse waterstandverlagingen zal ondergaan.

5.6 Planten

Er zullen geen groeiplaatsen van beschermde plantensoorten worden aangetast, omdat deze niet in het plangebied voor komen. Een conflict met artikel 8 van de Flora- en faunawet treedt niet op.

De wiel met kwelafhankelijke vegetatie wordt niet aangetast. Of op de wiel indirecte schade plaats vindt zal door een hydroloog moeten worden onderzocht.

Wel zullen een aantal locaties met goed ontwikkelde stroomdalflora worden aangetast.

6 Vervolgtraject

Het voorliggende rapport geeft de inzichten van de in het plangebied aanwezige flora en fauna weer op basis van een quickscanbenadering (verkenkend onderzoek). Het onderzoek is dan ook nog niet compleet. Zo is er geen inzicht in het voorkomen van vleermuizen, omdat hier geen onderzoek naar is verricht. Er dient dan ook om, vanwege de bescherming in beschermingregime tabel 3, nader onderzoek plaats te vinden naar het voorkomen van vleermuizen. Ook is niet goed bekend welke amfibieën voorkomen in de wiel.

Wanneer het flora- en faunaonderzoek compleet is, dan dient te worden bepaald of er een ontheffing ex. art. 75 van de Flora- en faunawet, 5^e lid, onderdeel C bij Ministerie van LNV moet worden aangevraagd. De geplande ingreep en de bijbehorende werkzaamheden worden gekarakteriseerd als *ruimtelijke ontwikkeling en inrichting*. Voor de soorten beschermd binnen tabel 2 en 3 van de AmvB waarop het project een wezenlijk negatief effect heeft dient een ontheffing te worden aangevraagd. Bij deze aanvraag dient voor soorten beschermd in tabel 3 van de AMvB en vogelsoorten de volgende vragen te worden beantwoord:

1. Zijn er mogelijke alternatieven onderzocht in locaties of werkwijzen die wellicht geen of minder effect hebben op de desbetreffende soort(en). Wat is de reden dat geen gebruik wordt gemaakt van de alternatieven?
2. Welke maatregelen worden getroffen om schade aan de soort(en) te voorkomen dan wel te beperken (mitigerende maatregelen)?
3. Welke maatregelen worden getroffen om schade aan het leefgebied van de soort(en) te herstellen (compenserende maatregelen)?
4. Wanneer en waar worden de compenserende- en mitigerende maatregelen uitgevoerd?